

МЕМОРАНДУМ за разбирателство за създаване на Национален фонд между правителството на Република България и Европейската комисия

Ратифициран със закон, приет от 38-о Народно събрание на 11.02.1999 г. - ДВ, бр. 15 от 19.02.1999 г. Издаден от Министерството на финансите, обн., ДВ, бр. 37 от 22.04.1999 г., в сила от 26.02.1999 г.

Като се има предвид, че ускорената предприсъединителна стратегия има за цел да даде възможност на всички страни - кандидатки от Централна и Източна Европа да станат пълноправни членки на Европейските общности, и с тази цел още преди присъединяването си да се изравнят с достиженията на правото на общността;

като се има предвид, че Партньорството за присъединяване е ключовият елемент в ускорената предприсъединителна стратегия, който ще мобилизира всички форми на подпомагане по отношение на страните кандидатки в единна рамка;

като се има предвид, че за постигането на целите, изложени в Партньорство за присъединяване, е важно да се подобрят съществуващите системи за управление;

Европейската общност, представлявана от Европейската комисия, наричана за краткост "комисията" - от една страна, и правителството на България, действащо от името на Република България, наричано за краткост "получател", от друга страна, се договориха, както следва:

Член 1

Определения

Децентрализирана система за изпълнение (ДСИ) - Decentralised Implementation System (DIS)

Система за приложение на програми на ФАР, при която част от управлението и отговорностите са прехвърлени на страната партньор, като същевременно комисията си запазва крайната отговорност съгласно договорите за ЕО.

Централно звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД) - Central Finance and Contracts Unit (CFCU)

Изпълнително тяло на Децентрализираната система за изпълнение (DIS) в рамките на държавната администрация, което ще отговаря за тържните процедури, договарянето и плащанията по проектите за институционално укрепване и по други проекти, ако това е изрично предвидено. Техническото изпълнение на тези проекти се извършва от старши програмен ръководител (СПР).

Изпълнителна агенция (ИА) - Implementing Agency (IA)

Изпълнително тяло на Децентрализираната система за изпълнение (DIS) в рамките на държавната администрация, което ще отговаря за тържните

процедури, договарянето, плащанията и техническото изпълнение по проектите за инвестиционна помощ и по други проекти, ако това е изрично предвидено.

Съвместен комитет за наблюдение (СКН) - Joint Monitoring Committee (JMC)

Комитет, състоящ се от НР, НКП и представители на комисията, който отговаря за прегледа на ФАР програмите.

Национален координатор на помощта (НКП) - National Aid Coordinator (NAC)

Служител на държавната администрация, отговарящ за програмите на получателя. НКП също така осигурява тясната връзка между цялостния присъединителен процес и използването на финансовата помощ от общността и отговаря за наблюдението и оценяването на ФАР програмите.

Национален ръководител (НР) - National Authorising Officer (NAO)

Служител на държавната администрация, който оглавява Националния фонд. НР носи цялата отговорност за финансовото управление на фондовете по ФАР.

Национален фонд (НФ) - National Fund (NF)

Централен съкровищен орган в рамките на Министерството на финансите, чрез който средствата от общността се препращат към получателя.

"Персей" - Perseus

Действащата система за финансова отчетност на Европейската комисия.

Ръководител програма (РП) - Programme Authorising Officer (PAO)

Служител на държавната администрация, оглавяващ една от изпълнителните агенции или ЦЗФД. РП отговаря за дейността на ИА/ЦЗФД и за доброто финансово управление на проектите, които трябва да бъдат изпълнени.

Старши програмен ръководител (СПР) - Senior Programming Officer (SPO)

Служител на държавната администрация (ресорното министерство/агенция), отговарящ за техническото изпълнение на проектите в случаите, в които ЦЗФД отговаря за административното и финансовото им изпълнение.

Член 2

Национален фонд и национален ръководител

§ 1. Към Министерството на финансите получателят създава Национален фонд като централен съкровищен орган, подчинен на националния ръководител (нататък наричан за краткост НР), за да управлява помощта от общността, определена за получателя съгласно Децентрализираната система за изпълнение (оттук нататък наричана за краткост ДСИ/DIS).

§ 2. Националният ръководител има статут на министър или на държавен секретар, назначен от получателя. Националният упълномощен ръководител не може да бъде едновременно и национален координатор по

помощта. Националният упълномощен ръководител може да делегира своите правомощия на най-много двама други служители, но той носи цялата отговорност за всички правомощия, предоставени му с този Меморандум за разбирателство и други споразумения.

Член 3

Отговорности на националния ръководител (НР)

§ 1. Националният ръководител носи пълната отговорност за финансовото управление на средствата по ФАР. Той осигурява спазването на правилата, разпоредбите и процедурите на ФАР, отнасящи се до доставянето, отчитането и финансовото управление, както и функционирането на подходяща система за отчетност и информация по проекта. Националният ръководител носи пълна цялостна счетоводна отговорност за средствата по ФАР за всяка една програма до закриването ѝ.

§ 2. Националната сметна палата упражнява съответен финансов контрол. Националният ръководител поддържа система за финансова отчетност за всички средства по ФАР. Той се отчита на комисията за използването на тези средства. При изпълнението на тези задължения националният упълномощен ръководител отговаря за следните задачи:

- (i) иска и управлява трансфера на средства от комисията;
- (ii) назначава ръководител програма (РП) във всяка изпълнителна агенция (ИА), а и в ЦЗФД, ако това е необходимо, след консултации с националния координатор за помощта;
- (iii) сключва финансови споразумения, които подписва с всяка от изпълнителните агенции, и с ЦЗФД (ако е необходимо);
- (iv) осигурява потока на националните и други съфинансиращи ресурси, както е посочено във финансовия меморандум за ФАР програми;
- (v) осигурява редовното осъвременяване на системата за финансово отчитане ("Персей"/Perseus) на средствата по ФАР и спазването на процедурите по отчитане от изпълнителните агенции и ЦЗФД (доколкото е необходимо);
- (vi) трансферира средства към изпълнителните агенции и ЦЗФД (когато е необходимо) съгласно механизма, посочен във финансовото споразумение;
- (vii) участва в Съвместен комитет за наблюдение (СКН) заедно с комисията и националния координатор за помощта;
- (viii) в края на програмата възстановява неизползваните средства от ИА/ЦЗФД.

§ 3. Изпълнителната агенция, ЦЗФД или съответното отраслово министерство/агенция отговарят изцяло за техническите и административните въпроси по изпълнението на програмата, в това число тръжните процедури и процедурите по сключване на договори.

§ 4. Неизпълнението на някое от задълженията, посочени в този Меморандум за разбирателство, може да доведе до възстановяване на средствата на ФАР на комисията.

Член 4

Искане на средства от комисията

§ 1. Авансово плащане, процент от общия бюджет във финансовия меморандум, който ще се управлява по децентрализиран начин, ще бъде преведено от комисията на Националния фонд след подписването на финансовия меморандум, ако са изпълнени условията, съдържащи се в чл. 13 (банкови сметки). Авансовото плащане не може да надвишава 20 % от общия бюджет на програмата.

§ 2. Сумата по авансовото плащане и последващите постъпления, както и условията за последващи постъпления ще бъдат уточнени във финансовия меморандум. В случай че съвкупният размер на средствата, депозирани в Националния фонд, ЦЗФД и Изпълнителните агенции превишава 10 % от общия бюджет на програмата, която ще се управлява децентрализирано, не може да се прави искане за постъпление (захранване) на суми освен при изрично предварително разрешение на комисията.

§ 3. Искането за авансови плащания и постъпления на средства, след като се удостовери и одобри от националния ръководител (НР), се внася в комисията за одобрение и трансфер. Искането за постъпления трябва да бъде придружено от:

- (i) декларация за разходите, показваща натрупаната сума, договорена и платена, с разбивка по подпрограми и проекти, както и подпроекти (където е необходимо) - като така се показва връзката между примерния бюджет (т.е. финансовия меморандум) и действително направените разходи и плащания въз основа на финансовите отчети, представени от ИА/ЦЗФД. В края трябва да има таблица, показваща връзката между ИА/ЦЗФД, като трябва да се приложи и проектът, управляван от тях;
- (ii) съответния финансов отчет (персей), посочващ договорите, които са в сила, и направените плащания;
- (iii) банково извлечение, съответстващо на откритите сметки от НФ и ИА/ЦЗФД. Натрупваната лихва по банковите сметки също трябва да се заявява;
- (iv) посочените по чл. 9 периодични отчети;
- (v) писмена декларация от националния ръководител (НР), с която се удостоверява, че информацията, съдържаща се в искането за постъпления на средства, е вярна и че изпълнението на подкрепата от ФАР напредва със задоволителен темп и в съответствие с целите, изложени във финансовия меморандум.

§ 4. Окончателна писмена декларация, съпътствана от допълнителна документация, се изготвя от националния ръководител (НР) веднага след приключване на изплащателния период по финансовия меморандум, която показва общата договорена и изплатена сума. Прилага се също така и последното банково извлечение, за да се покажат съществуващите баланси на НФ, ИА/ЦЗФД.

§ 5. Комисията си запазва правото да изисква допълнителна информация при трансфера на средствата.

§ 6. По изключение националният ръководител може да изисква по-голямо от 20 % авансово плащане, когато това се подкрепя от прогноза за паричния поток, основана на списък с поети задължения от страна на ИА, съгласно които изискванията за паричния поток за съответния период ще надхвърлят размера от 20 %.

§ 7. Точните разпоредби и условия за трансфера на суми ще бъдат заложи в текста на финансовия меморандум.

§ 8. Националният фонд следи всички авансови плащания и постъпления на средства, които са получени за приложението на индивидуалните програми, финансирани от програма ФАР, подпрограмите, проектите и подпроектите (където е необходимо).

Член 5

Преразпределение на средствата

§ 1. Националният ръководител (НР) може да иска преразпределяне на средствата от една подпрограма към друга в рамките на същия финансов меморандум (програмно приспособяване), като за целта следва препоръките на съвместния комитет за наблюдение (СКН). Посоченото действие може да бъде действително само със съгласието на комисията, получено на базата на подробна извадка. В случай, че въпросното преразпределение е в размер по-малък от 15 % от финансовия меморандум и не включва изменение на целите, заложи в финансовия меморандум, то тогава съгласието ще бъде дадено от делегацията на Европейската комисия ("делегацията"). Последващата декларация за разходите (по чл. 4.3 (i)) включва тези преразпределения и приложеното копие от съгласието, изразено от делегацията.

§ 2. В случай, че преразпределението е под 15 %, но включва изменение на целите, които са посочени в съответния финансов меморандум, или пък преразпределението надвишава 15 %, или съществуващите проекти са в застои или пък са били създадени нови проекти, които включват промяна на целите в сравнение с целите, посочени в съответния финансов меморандум, искането за преразпределяне следва да се внесе в централата на комисията за получаване на потвърждение, като то ще е предмет на ново решение на комисията.

§ 3. При необходимост националният ръководител може да поиска преразпределяне на средства от един подпроект към друг в рамките на същия проект по препоръка на подкомитета за наблюдение. Преразпределянето има действие само след разрешение на делегацията на комисията въз основа на подробна обосновка. В случай, че преразпределянето включва промяна на целите от тези, които са изложени в съответния финансов меморандум, или пък съществуващите подпроекти са в застои, или пък са разработени нови подпроекти, които включват изменение на целите в сравнение с посочените в съответния финансов меморандум, то искането за преразпределяне следва да бъде внесено до централата на комисията за получаване на одобрение. Последващата декларация за разходите (съгласно чл. 3, §3(i)) включва тези преразпределения и приложено копие от съгласието на делегацията.

Член 6

Трансфер на средства към изпълнителните агенции

§ 1. Трансферът на средства към изпълнителните агенции и ЦЗФД, където е приложимо, се извършват на базата на прогнозите за паричния поток.

§ 2. Изпълнителните агенции представят исканията си за трансфер пред Националния фонд съгласно своите нужди, така както са заложили в съответното финансово споразумение. Разпоредбите на финансовото споразумение ще заместят, където е приложимо, съществуващия Меморандум за разбирателство за създаване на ЦЗФД, подписан с комисията.

§ 3. Въз основа на искането и съпътстващата документация националният ръководител удостоверява размера на превода на предшестващия транш от ИА и ако искането е оправдано, националният ръководител одобрява отпускането на следващия транш от средства. ИА правят плащания само срещу сключени договори.

§ 4. Националният фонд и националният ръководител носят пълна отговорност пред комисията за правилното извършване на трансферите и за верността на информацията, на която се основават.

§ 5. Подробна регламентация на трансферите се съдържа във финансовото споразумение, което се сключва между Националния фонд и изпълнителната агенция и подлежи на утвърждаване от комисията.

§ 6. Националният фонд води отчетност за всички трансфери, направени в полза на изпълнителите на всички финансирани със средства по ФАР индивидуални програми, подпрограми, проекти и подпроекти (където е приложимо).

Член 7

Плащания

Когато Националният фонд действа като агент по плащането за даден проект, Националният фонд плаща на контрагентите по искане на изпълнителните агенции (ЦЗФД/ИА) в съответствие с указанията за Децентрализирана система за приложение (DIS) и други инструкции на комисията. Националният фонд докладва плащанията пред ЦЗФД/ИА, за да се въведат незабавно данните в "Персей".

Член 8

Финансов контрол

§ 1. Националната сметна палата осъществява съответен финансов контрол по отношение на приложението на финансовите споразумения, подписани с всяка от ИА и с ЦЗФД, където е приложимо. Всяка година на комисията се изпраща план за одитиране и обобщение на констатациите от направените проверки. Докладите по одита са на разположение на комисията.

§ 2. Сметките и операциите на всички структури за изпълнение могат да бъдат редовно проверявани от външен одитор, с който комисията е сключила договор, без това да променя отговорностите на комисията и Европейската сметна палата, упоменати в общите условия на финансовия меморандум, приложен към Рамковото споразумение, сключено между България и комисията.

Член 9

Отчитане

§ 1. Националният ръководител осигурява поддържането от НФ (където това е приложимо), ИА и ЦЗФД на работеща техническа система и система за финансова отчетност ("Персей", в това число информация за преквалификация и тържни процедури) по отношение на всички средства от ФАР, в това число трансферирани средства към изпълнителните агенции и ЦЗФД, където това е приложимо.

§ 2. Освен това Националният фонд съгласно чл. 4, § 3 (iv) събира отчетите за финансовото състояние на програмата, графиците за предстоящи търгове, тържни оценки в сила и одобрените договори, данни за това, как проектите се изпълняват, проблеми, с които са се сблъскали (ако има такива), перспективи за бъдещето, друга необходима информация, която комисията би могла да изисква. Нещо повече, Националният фонд ще съставя тримесечни доклади по посочените въпроси, ако комисията го изисква за приключване на отчетността по чл. 4.

Член 10

Персонал

Човешките ресурси, необходими за своевременното и точното изпълнение на задачите, поверени на Националния фонд, се осигуряват от и за сметка на получателя.

Член 11

Местонахождение, условия за работа

Получателят следва да осигури необходимите помещения, офисоборудване и другите условия за работа на Националния фонд в Министерството на финансите.

Член 12

Оперативни разходи на Националния фонд

Оперативните разходи на Националния фонд се поемат от получателя.

Член 13

Банкови сметки

§ 1. За всеки финансов меморандум Националният фонд открива отделна банкова сметка в Централната банка или банкова сметка, гарантирана от правителството. Тази банкова сметка трябва да има подсметки, от които ИА/ЦЗФД могат да извършват плащания. В случаите, в които тази система не може да бъде приложена, между службите на комисията и Националния фонд могат да се договорят специални споразумения. Сметката по принцип следва да е лихвоносна.

§ 2. Сумите по лихвите в банковите сметки следва да се докладват на комисията всеки път, когато НФ иска постъпления на суми и в края на програмата. По предложение на националния ръководител (НР) комисията може да вземе решение за реинвестиране на натрупаните лихви в програмата.

§ 3. С банковата сметка се оперира при наличието на два подписа, като се изискват подписите на националния упълномощен ръководител и на главния счетоводител на НФ.

§ 4. Националният фонд следва да предава на комисията цялата необходима информация за сметките в Националния фонд, както и за други сметки в изпълнителните агенции и за други, по които са били преведени средства по линията на ФАР. Необходимата информация включва името и адреса на банката, номера на сметката, името (имената) на сметкодържателите, лихвените проценти и каквато и да е друга информация, която комисията счита за необходима.

Член 14

Доставки на услуги и стоки

§ 1. Доставките ще се осъществяват съгласно ръководството за Децентрализирана система за приложение (DIS), като се осигурява свободен достъп, лоялна конкуренция и прозрачност, визирани в раздел IX на Финансовия правилник, приложим към общия бюджет на Европейската общност, и в правилата на ФАР.

§ 2. За всеки отделен случай комисията може да одобрява отклонение от стандартните правила на ФАР, ако това е предвидено във Финансовия правилник и в правилата на ФАР и ако е уточнено във финансовия меморандум.

§ 3. Националният фонд осигурява спазването на съответните правила и процедури.

Член 15

Наблюдение и оценка

§ 1. Получателят учредява Съвместен комитет за наблюдение. Той се състои от координатора за националната помощ (НКП), националния ръководител (НР) и комисията. Съвместният комитет за наблюдение (СКН) се събира поне веднъж годишно и да прави преглед на всички програми, финансирани от ФАР. На основа на отчетите за наблюдение съвместният комитет за наблюдение (СКН) прави преценка на напредъка на програмите във връзка с осъществяване на оперативните цели за присъединяване, така както са изложени във финансовия меморандум. Съвместният комитет за наблюдение (СКН) може да прави препоръки за изменение на приоритетите и/или пренасочване на средствата по ФАР и, ако е необходимо, да осигури осъществяването на посочените цели.

§ 2. Съвместният комитет за наблюдение посочва наблюдателен подкомитет за наблюдение на програмите. Той се състои от координатора за национална помощ, националния ръководител, упълномощения ръководител на всяка изпълнителна агенция и комисията. Подкомитетът прави подробен преглед на напредъка на всяка програма и на компонентите и договорите ѝ в съответствие с ръководството на Децентрализираната система за приложение (DIS), като разглежда елементи като относимост, характеристики, ефективност и възможно въздействие на основата на отчети, правени за националния ръководител и за комисията, и всякакви други необходими оценки. Подкомитетът ще прави преглед на действителните резултати, сравнени с планираните, на темповете на внедряване и изпълнение; на финансовия поток;

на управителните структури на програмите и проектите; той следва да предлага препоръки за подобрене, и ако тези мерки основателно не се предприемат от изпълнителната агенция, подкомитетът предприема необходимите корективни. Подкомитетът докладва на Съвместния комитет за наблюдение и преди годишното му заседание да представя изчерпателен доклад за всички програми.

§ 3. Независимо от всички отчети, направени по искане на Съвместния комитет за наблюдение, националният ръководител и комисията могат на всеки етап от програмния цикъл да поискат заедно или поотделно независима оценка. Оценката включва и преценка на въздействието и целесъобразността при изпълнение на целите. За тази цел ще се използва оценъчната методология на комисията, която покрива широк обхват от ключови въпроси като относимост, характеристики, ефективност, приложимост, полезност и стабилност на проекта.

Член 16

Счетоводство и одит

§ 1. Националният фонд работи с двустранна или аналитична счетоводна система, която покрива всички договорни и други финансови операции, свързани с всички програми, финансирани от ФАР в България.

§ 2. Сметките и операциите на всички изпълнителни структури, включително на Националния фонд, могат да бъдат проверявани на редовни интервали от външен одитор, договорен от комисията, без това да се отрази на задълженията на комисията и на Сметната палата към Европейския съюз, така както са посочени в общите условия, свързани с финансовия меморандум, приложени към Рамковото споразумение.

§ 3. Писмените отчети за цялото финансово управление, търговете и договорите се съхраняват в продължение на 5 години след приключване на програмата.

Член 17

Разрешаване на спорове

§ 1. Всички въпроси, свързани с изпълнението или тълкуването на този Меморандум за разбирателство, се решават след консултации между получателя и комисията, което може да доведе, когато е необходимо, до изменение и допълнение на Меморандума за разбирателство.

§ 2. В случай на неизпълнение на задължение, посочено в Меморандума за разбирателство или в свързаните с него инструкции, и своевременно не са взети достатъчни корективни мерки комисията може да преустанови финансирането на програмите, приложими чрез системата, въведена от този Меморандум за разбирателство, след консултации с получателя и да поиска връщане на средствата по ФАР.

§ 3. Ако консултациите не доведат до взаимно приемливо разрешение на въпроса, страните могат да прибегнат до арбитража, посочен в приложение Б на общите условия, свързани с финансовия меморандум, приложени към Рамковото споразумение, сключено между България и комисията.

Член 18

Заклучителни разпоредби

Този Меморандум за разбирателство може да се изменя или допълва само в писмена форма с общо съгласие на страните.

Този Меморандум за разбирателство се подписва от двете страни и влиза в сила след размяна на официалните писма.

*За правителството на
Република България:
Надежда Михайлова,
министър на външните
работи,
национален координатор
за програма ФАР;
Муравей Радев,
министър на финансите,
национален ръководител*

*За Европейската
комисия:
Жак Вюненбюрже,
ръководител на
делегацията*